De moderne visie op homoseksualiteit
Houvast of illusie?

door Laurens van der Laan

De moderne visie op homoseksualiteit die in de jaren zeventig opkwam, heeft het leven van mensen met homoseksuele gevoelens diepgaand beïnvloed. Ze komen te staan voor de vraag of de nieuwe visie juist is en of die houvast biedt voor de keuze van een bepaalde leefwijze. Deze vraag is relevant voor jongeren en ouderen en wordt binnen en buiten de kerk gesteld. Maar om die vraag te beantwoorden moeten we de moderne visie eerst zorgvuldig in kaart brengen. Hieronder probeer ik dat te doen.

De moderne visie in kaart gebracht
Bij het weergeven van de moderne visie baseer ik me vooral op krantenberichten en dergelijke. Dat wil niet zeggen dat journalisten het altijd bij het rechte eind hebben, maar wel dat hun visie zeer velen bereikt en beïnvloedt. Gedurende ruim 15 jaar heb ik veel informatie over homoseksualiteit gezien en oplettend gelezen. Daarbij ontdekte ik dat de moderne visie op homoseksualiteit wijdverbreid is in de media. Ik zie tenminste vier stellingen in deze visie.

1. De seksuele oriëntatie van een mens is een biologisch gegeven. Ook het mechanisme, de 'schakelaar', die bepaalt op welk geslacht de oriëntatie zich richt, is een biologisch gegeven.
2. Een homo is iemand bij wie de seksuele oriëntatie zich richt op het eigen geslacht. Bij een hetero is dat het tegenovergestelde geslacht De twee oriëntaties zijn, als het ware, elkaars spiegelbeeld. Ze zijn normaal en gelijkwaardig. Beide kunnen het fundament zijn voor een stabiele relatie zoals het huwelijk. Het onderscheid tussen homo's en hetero's (zoals hier gedefinieerd) is fundamenteel en zinvol.
3. De schakelaar wordt reeds vroeg in het leven vastgezet, vermoedelijk vóór de geboorte. Een homoseksuele oriëntatie mag daarom 'aangeboren' worden genoemd. Een erfelijke factor is zeer waarschijnlijk. Door dit vroege begin heeft een homoseksuele oriëntatie een grote invloed op de persoonlijkheid.
4. De betrokkene heeft zelf geen macht over de schakelaar. Iemand met een homoseksuele oriëntatie is daar niet verantwoordelijk voor. Hij behoeft er zich dus niet voor te schamen. Hij behoeft ook niet te proberen om de schakelaar om te zetten. Dat zou trouwens niet lukken. De conditie is permanent.

De invloed van de moderne visie
De moderne visie heeft in betrekkelijk korte tijd grote invloed gekregen in de Nederlandse samenleving. We zien dat allereerst in de politiek. De wettelijke invoering van het homohuwelijk in 2001 bewijst dat een grote meerderheid van de Nederlandse politici de moderne visie heeft aanvaard. (Ons land is daarbij overigens geen uitzondering, want in een aantal landen neemt de publieke steun voor een wettelijke regeling van het homohuwelijk toe.) Het is verder tekenend voor de publieke opinie in ons land dat ieder die politiek correct wil spreken over homoseksualiteit zich conformeert aan de moderne visie. Verder wijs ik er op dat de woorden 'homo' en 'hetero' zijn gaan overheersen in het taalgebruik in Nederland. Omdat ze nauw aansluiten bij de moderne visie en daarom duidelijke gedefinieerd zijn, hebben ze de langere woorden 'homoseksueel' en 'homofiel' grotendeels verdrongen. Dat betekent echter wel dat de nieuwe woorden niet neutraal zijn, maar gekleurd en bepaald

worden door de moderne visie. Ieder die deze woorden gebruikt, wekt de indruk dat hij de moderne visie zinvol vindt. Anders gezegd, ieder die deze woorden kritiekloos hanteert, draagt er toe bij dat de moderne visie aan invloed wint. Ook iemand die zichzelf hetero noemt, verleent daarmee steun aan de moderne visie.

De moderne visie heeft grote invloed op christenen. Het feit dat politiek en publieke opinie deze visie aanvaard hebben, verleent er gezag aan en dwingt christenen deze visie serieus te nemen. Daar komt bij dat ze een grote aantrekkingskracht heeft op christenen met homoseksuele gevoelens, want deze visie pretendeert een eenvoudige en doeltreffende verklaring te hebben voor zulke gevoelens: homoseksualiteit is simpelweg het spiegelbeeld van heteroseksualiteit. Ieder die geworsteld heeft met deze gevoelens en ze verwarrend en raadselachtig heeft gevonden, moet zich wel aangetrokken voelen tot deze verklaring, want ze pretendeert houvast te bieden: een oplossing voor het raadsel en een eind aan de verwarring. En hoe welkom zijn dat houvast en het gevoel van opluchting dat er mee gepaard gaat. Twee schrijvers, Mel White, een bekende 'evangelical' in Amerika, en Heleen van Haren (pseudoniem), brengen dit gevoel van opluchting helder onder woorden. Mel White beschrijft hoe een docente psychologie tegen hem zei "You're a gay man." [U bent een homo.] En hoe alles veranderde toen hij dit beaamde. Heleen van Haren beschrijft hoe Rein, haar man die predikant is, er na vele jaren toe komt om zichzelf openlijk als homo te beschrijven. Dat is een keerpunt in zijn leven en in dat van zijn vrouw. In beide boeken gaat de beslissing om zichzelf homo te noemen gepaard met het aanvaarden van de moderne visie.

Is de moderne visie juist?

Over de vraag of de moderne visie juist is, bestaat veel verwarring. Ik kan die verwarring niet wegnemen. Ik kan wel zeggen waar ik zelf sta nadat ik me 15 jaar heb bezig gehouden met het onderwerp homoseksualiteit. Ik sta zeer sceptisch tegenover de moderne visie. In de eerste plaats omdat ik denk dat deze visie niet te rijmen valt met de Bijbel en in de tweede plaats omdat de wetenschappelijke onderbouwing van de moderne visie zwak en omstreden is. Maar ik moet toegeven dat ik niet overtuigend kan bewijzen dat de moderne visie onjuist is. Als men tegen mij zegt dat ik maar beter kan zwijgen totdat ik met bewijzen kan komen, dan begrijp ik die opmerking. Toch heb ik gemeend nu reeds te moeten schrijven. De boeken van Mel White en Heleen van Haren hebben daarbij een grote rol gespeeld. Die hebben bij mij een diepe zorg doen ontstaan dat de moderne visie grote schade kan toebrengen aan mensen met homoseksuele gevoelens (christenen en niet-christenen). De moderne visie pretendeert hun houvast te geven, maar als deze visie onjuist is, is dat houvast een illusie, een strohalm. Hoe diep teleurgesteld zullen ze zijn als ze dat vroeger of later ontdekken. De vraag boven dit artikel "Houvast of illusie?" is van levensbelang.

De kerken

De kerken zijn diep verdeeld over het onderwerp homoseksualiteit. Ze zitten m.i. klem tussen enerzijds de bijbelse veroordeling van homoseksueel gedrag en anderzijds de moderne visie. Wie zich uit die klem wil bevrijden, heeft maar twee mogelijkheden. Hij moet vraagtekens zetten óf bij de bijbelse veroordeling óf bij de moderne visie. Het eerste is op ruime schaal gedaan maar het tweede is verwaarloosd. Die onevenwichtigheid is in mijn ogen de zwakke plek van de kerkelijke discussie. Daarom pleit ik er voor dat de kerken hun aandacht veel meer richten op de moderne visie. Stemt deze overeen met de Bijbel of staat ze er haaks op? Gezien de beroering en de meningsverschillen die de moderne visie veroorzaakt heeft in de kerken, aarzel ik niet om de vraag zo te formuleren: "Is de moderne visie 'uit de hemel of uit de mensen'?" (Zie Mattheüs 21:25, zie ook Hand. 5:34 -40).

De homobeweging
Tenslotte nog een kanttekening over het verband tussen de moderne visie en de homobeweging. In de eerste plaats is de moderne visie ontstaan binnen die beweging. Verder streven de meeste aanhangers van de beweging naar de algemene aanvaarding van deze visie en zijn ze blij met het tot nu toe behaalde succes. Soms protesteren ze ook fel tegen mensen die vraagtekens zetten bij die visie. Toch heb ik niet de geschriften van de homobeweging als basis genomen om de moderne visie in kaart te brengen. Eén reden voor die beslissing is dat de beweging innerlijk verdeeld is. Een belangrijke stroming keert zich tegen de gedachte dat een stabiele homoseksuele relatie mogelijk en gewenst is.

Een verzoek
Ik zou graag de hulp van de lezers van *BinnensteBuiten* inroepen. Heb ik de moderne visie goed weergegeven? Hoe moeten christenen de moderne visie toetsen? Hoe staan we tegenover christenen (en niet-christenen) die zich vastklampen aan de moderne visie? Misschien kunnen deze vragen leiden tot een waardevolle discussie in dit blad. Het lijkt mij goed dat reacties aan de redactie worden gestuurd.

Wilt u reageren op dit artikel of op de vragen die de schrijver aan het eind van het artikel stelt, stuur dan uw reactie naar:
Stichting Onze Weg
Postbus 30341
6803 AH Arnhem
U kunt ook reageren per e-mail:
info@onzeweg.nl

Alle reacties zijn welkom. Ze zullen op een vertrouwelijke manier worden behandeld.